

Program cepljenja proti boleznim modrikastega jezika (BTV 4) za leti 2020 - 2021

Izvedba cepljenja v letu 2021

Številka:	U3440-2/2020/30	
Potrdila:	dr. Jernej Drogenik, v.d. generalnega direktorja	Jernej Drogenik Digitalno podpisal Jernej Drogenik Datum: 2021.01.14 10:57:39 +01'00'
	Matjaž Guček, namestnik generalnega direktorja in Vodja veterinarske službe (CVO)	Matjaž Guček Digitalno podpisal Matjaž Guček Datum: 2021.01.14 09:12:32 +01'00'
Datum:	31. 12. 2020	

Vsebina

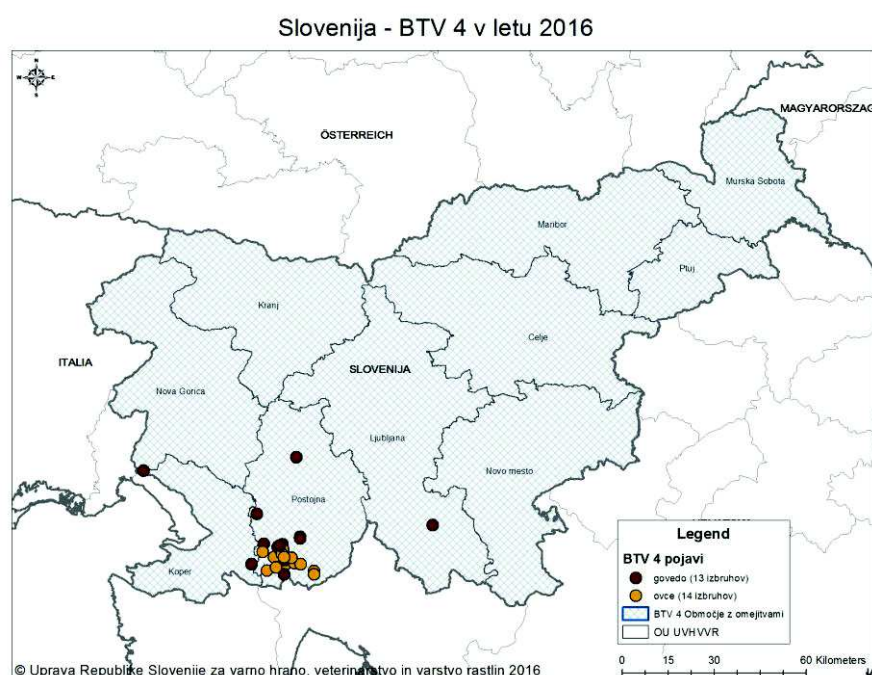
I. Cepljenje	3
II. Izvedba programa cepljenja v letu 2021	4
1. Cepiva	4
2. Postopek cepljenja v letu 2021	5
3. Vrsta in starost živali, ki bodo cepljene	5
4. Izjeme od obveznosti cepljenja	6
5. Glavne značilnosti cepiv	6
6. Roki za izvedbo cepljenja v 2021	7
7. Določitev območja in trajanja cepljenja	7
8. Postopek cepljenja	7
III. Identifikacija in registracija živali	8
IV. Pogoji za premike živali z območja cepljenja ter cepljenih živali	8
V. Posebnosti	8
VI. Stroškovnik in financiranje	8
1. Način financiranja	8
2. Stroški cepljenja	9
VII. Poročilo o izvajanju cepljenja	10

Izvedba programa cepljenja proti boleznim modrikastega jezika (BTV 4) v letu 2021

I. Cepljenje

V Sloveniji se je bolezen modrikastega jezika (BTV) prvič pojavila v klinični obliki 25. avgusta 2016 pri dveh ovcah na gospodarstvu s 67 ovcami v občini Ilirska Bistrica. Z laboratorijskimi preiskavami je bil potrjen serotip 4 (BTV 4). Nato je bil 30. avgusta 2016 postavljen klinični sum na BT pri eni kravi na drugem gospodarstvu v isti občini. Prav tako je bil laboratorijsko potrjen BTV 4. Skupno je bilo v letu 2016 potrjenih 27 izbruhov BTV 4, 13 pri govedu in 14 pri drobnici. Zadnji potrjen primer je bil 4. novembra 2016.

Pojavi BTV 4 v Sloveniji v letu 2016

Ko je enkrat bolezen prisotna na območju države, je najučinkovitejši oziroma edini ukrep za izkoreninjenje bolezni zaščitno cepljenje.

Zato smo v letu 2017 pričeli z obveznim cepljenjem goveda in drobnice proti BTV 4, ki je predpisano z Odredbo o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali.

Program izkoreninjenja BTV je bil predložen Evropski komisiji v potrditev in sofinanciranje.

Na podlagi znanstvenega mnenja EFSA, je za učinkovito izkoreninjenje BTV potrebno vsaj petletno zaporedno cepljenje vsaj 95 % populacije goveda in drobnice.

Učinkovitost cepljenja se preverja z občutljivim sistemom nadzora, ki zagotavlja ugotavljanje prevalence BTV ob zelo nizki pojavnosti.

Od uvedbe obveznega cepljenja (štiri zaporedna leta) vsega goveda in drobnice proti BTV 4 novih primerov bolezni nismo ugotovili.

Cepljenje ne vpliva neposredno na trajanje oziroma podaljšanje ukrepov zaradi BTV.

V skladu z drugim odstavkom 6. člena Uredbe (EK) št. 1266/2007¹ lahko država ukine vse ukrepe oziroma omejitve zaradi BTV, če dve leti po začetku izvajanja programa spremljanja in nadzora boleznih modrikastega jezika v skladu s 3. točko Priloge I Uredbe (EK) št. 1266/2007, vključno z dvema celotnima sezonama aktivnosti vektorja, na območju ni več kroženja virusa.

V skladu z novo EU zakonodajo na področju zdravja živali - Uredba (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali („Pravila o zdravju živali“), ki začne veljati 21. aprila 2021, je Slovenija zaprosila za pridobitev statusa države, proste BTV.

Pridobljeni status bo s priznanjem dodatnih jamstev pri trgovanju omogočil še nadaljnje zagotavljanje visokega nivoja zdravstvenega stanja živali v Sloveniji in nemoteno trgovanje na skupnem trgu EU.

Podatki o izvedbi cepljenja 2017 – 2020

Leto	Vrsta	Skupno število gospodarstev	Skupno število živali	Št. cepljenih gospodarstev	Št. cepljenih živali	Prvič cepljeno (2 odmerka)
2017	Govedo	32.491	486.118	32.048	477.556	477.556
	Drobnica	7.824	137.124	8.262	112.866	24.742
2018	Govedo	31.430	476.913	30.856	435.246	134.231
	Drobnica	8.248	146.586	8.400	109.276	6.609
2019	Govedo	30.393	474.190	29.857	437.701	158.160
	Drobnica	8.220	148.823	8.227	105.486	5.719
2020*	Govedo	29.675	479.432	29.320	449.136	165.739
	Drobnica	8.000	142.968	8.028	116.293	7.668

II. Izvedba programa cepljenja v letu 2021

Za učinkovito zaščito mora biti vse govedo in drobnica cepljena v času, ki zagotavlja nastanek imunosti pred začetkom sezone aktivnosti vektorja.

Upoštevati je treba tudi izbiro cepiva, saj je število odmerkov, potrebnih za aktivno zaščito, drugačno pri posameznih vrstah dovezetnih živali.

V letu 2021 se bo izvedlo peto zaporedno (in predvidoma zadnje) cepljenje vseh goved in drobnice proti BTV 4 v rokih in na način, kot je določen v tem programu.

1. Cepiva

V Sloveniji sta registrirani dve cepivi za zaščito pred BTV:

- a. **BTVPUR ALSAP 4** suspenzija za injiciranje za ovce in govedo, proizvajalec Merial, 29 avenue Tony Garnier, 69007 Lyon, Francija
Zastopnik: Vetpromet d.o.o., Cesta na Brdo 100, 1000 Ljubljana
- b. **BLUEVAC- 4** suspenzija za injiciranje za ovce in govedo, proizvajalec CZ Veterinaria, S.A. La Relva s/n – Torneiros, 36410 PORRIÑO (Španija)
Zastopnik: GENERA SI d.o.o., Parmova 53, 1000 Ljubljana

¹ UREDBA KOMISIJE (ES) št. 1266/2007 z dne 26. oktobra 2007 o pravilih za izvajanje Direktive Sveta 2000/75/ES v zvezi z nadzorom, spremljanjem in omejitvami premikov nekaterih živali, ki so dovzetne za bolezen modrikastega jezika (UL L 283, 27.10.2007, p.37)

2. Postopek cepljenja v letu 2021

Obe cepivi se uporabljata v skladu z navodili proizvajalca.

Govedo

Cepivo	Predhodni status živali		Cepljenje 2021
BTVPUR	necepljena		2 odmerka po 1 ml v razmiku 21 – 28 dni
	Cepljena v 2020	Z BTVPUR	1 odmerek 1 ml
		Z BLUEVAC	2 odmerka po 1 ml v razmiku 21 – 28 dni
BLUEVAC	necepljena	2 odmerka po 4 ml v razmiku 28 dni	2 odmerka po 4 ml v razmiku 28 dni
	Cepljena v 2020	Z BTVPUR	2 odmerka po 1 ml v razmiku 21 – 28 dni
		Z BLUEVAC	1 odmerek 4 ml

Ovce

Cepivo	Predhodni status živali	Cepljenje 2021
BTVPUR	Cepljena/necepljena	1 odmerek 1 ml
BLUEVAC	Cepljena/necepljena	1 odmerek 2 ml

Koze

Cepivo	Predhodni status živali	Cepljenje 2021	Opomba
BTVPUR	Cepljena	1 odmerek 1 ml	Izredna uporaba, klinična študija
	Necepljena	2 odmerka po 1 ml v razmiku 21 – 28 dni	
BLUEVAC	Cepljena/necepljena	Se ne uporabi	Izredna uporaba – ni klinične študije

3. Vrsta in starost živali, ki bodo cepljene

Cepiti je treba vse govedo in drobnico.

Cepivo	Govedo	Ovce/koze
BTVPUR	Cepi se v starosti več kot 1 mesec . Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 2,5 meseca .	Cepi se v starosti več kot 1 mesec . Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 2,5 meseca .
BLUEVAC	Cepi se v starosti več kot 2 meseca . Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 3 mesece .	Samo OVCE! Cepi se v starosti več kot 2 meseca . Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 2,5 meseca .

4. Izjeme od obveznosti cepljenja

Cepiti ni potrebno živali, za katere se nedvoumno ve, da bodo do konca rokov iz 6. točke, odpremljene v zakol.

5. Glavne značilnosti cepiv

Cepivo		BTVPUR (Merial)	BLUEVAC (CZ Veterinaria)
Ciljne vrste		Govedo, drobnica	Govedo, ovce
Št. odmerkov:	govedo	2 (1- revakcinacija)	2 (1- revakcinacija)
	ovce	1	1
Odmerek		1 ml v podkožje	Govedo 4 ml v podkožje Ovce 2 ml v podkožje
Starost cepljenja:	govedo	1 mesec	2 meseca
	ovce	1 mesec	2 meseca
	imune živali	2, 5 meseca	Govedo 3 mesece Ovce 2,5 meseca
Nastop imunosti:	govedo	21 dni	21 dni
	ovce	21 dni	21 dni
Trajanje imunosti:	govedo	1 leto	1 leto
	ovce	1 leto	1 leto
Karenca		Nič dni	Nič dni
Kontraindikacije		Jih ni	Jih ni
Neželeni učinki		<ul style="list-style-type: none"> - Po cepljenju se lahko na mestu dajanja pojavi prehodna manjša lokalizirana oteklina (največ 32 cm² pri govedu in največ 24 cm² pri ovcah), ki hitro izgine (v največ 35 dneh). - Do 24 ur po cepljenju je možen pojav prehodnega povišanja telesne temperature, ki navadno ne preseže 1,1 °C. 	<ul style="list-style-type: none"> - Povprečno povišanje telesne temperature se lahko včasih opazi in varira med 0,5 in 1,0 °C. - Povišana telesna temperatura ne traja več kot 24 do 72 ur. - Zelo pogosto se lahko opazi vozličje; <ul style="list-style-type: none"> o pri ovcah lahko vozlič doseže premer največ 3 cm (pri 53% živali) in postopoma izgine v 35 dneh; o pri govedu lahko vozlič doseže premer največ 5 cm in je lahko prisoten dlje časa (tudi več kot 41 dni po cepljenju pri 25% živali) in prav tako postopoma izgine. - Redko se lahko opazi: <ul style="list-style-type: none"> o Preobčutljivostna reakcija (ki jo spremlja povečano slinjenje (sialoreja) o Sistemski znaki (letargija, edem, slabo počutje, anoreksija in smrt) o Motnje v reprodukciji (abortus in zaostajanje posteljice) o Padec mlečnosti o Lokalne reakcije: bolečina na mestu injiciranja o Respiratorni znaki (dispneja in nosni izcedek).

6. Roki za izvedbo cepljenja v 2021

	BTVPUR (Merial)		BLUEVAC (CZ Veterinaria)	
	1. odmerek	2. odmerek	1. odmerek	2. odmerek
Govedo	do 24. aprila 2021	do 21. maja 2021	do 1. maja 2021	do 21. maja 2021
Ovce	do 21. maja 2021		do 21. maja 2021	
Koze	do 24. aprila 2021	do 21. maja 2021	-	-

V sezoni 2019 / 2020 se je sezona brez aktivnosti vektorja končala 27. aprila 2020.

Za leto 2021 tako predvidevamo, da se bo sezona brez aktivnosti vektorja končala v drugi polovici aprila, odvisno od vremenskih/temperaturnih razmer.

Glede na epizootiološko situacijo v regiji, predvsem glede na ponovne pojave BTV 4 na Hrvaškem pozivamo, da se vsa cepljenja opravijo čimprej oziroma na način, da bodo živali polno zaščitene še pred nastopom obdobja aktivnosti vektorjev.

7. Določitev območja in trajanja cepljenja

Cepljenje se izvaja na celotnem območju Republike Slovenije, ki je določeno tudi kot območje z omejitvami zaradi BTV 4.

V letu 2021 se izvede peto zaporedno (in predvidoma zadnje) obvezno masovno cepljenje vsega goveda in drobnice.

8. Postopek cepljenja

Cepljenje opravi veterinar veterinarske organizacije s koncesijo.

Pred izvedbo cepljenja morajo biti živali individualno označene na način, določen v predpisih, ki urejajo identifikacijo in registracijo živali.

Cepljenje mora biti v skladu s predpisom, ki ureja informacijski sistem za spremljanje, nadzor in poročanje o določenih boleznih živali (EPI), vneseno v EPI.

Cepljenje se izvede v vseh rejah, ki bodo v EPI v predizboru. Tehnične podrobnosti so določene v uporabniških navodilih EPI: Cepljenje proti bolezni modrikastega jezika, verzija 3.0, januar 2020, ki so dostopna na [spletni strani Uprave](#).

V skladu s priporočili proizvajalca in podlagi klinične študije, se pri cepivu BTVPUR ALSAP 4 za cepljenje koz uporablja shema kot pri govedu. Cepivo BLUEVAC – 4 se za koze ne uporablja.

III. Identifikacija in registracija živali

Vse živali morajo biti pred opravljenim cepljenjem označene na predpisan način. Če živali ob cepljenju niso označene, jih je treba najprej označiti in registrirati, šele potem se lahko pri teh živalih opravi cepljenje.

Pri drobnici se cepljenje opravi le pri individualno označenih živalih.

Za zagotavljanje sledljivosti cepljenih živali se podatki o izvedenih cepljenjih vnesejo v dosje živali in gospodarstva (govedo) in v dosje gospodarstva (drobnica).

IV. Pogoji za premike živali z območja cepljenja ter cepljenih živali

Premiki cepljenih živali znotraj območja z omejitvami in na prosta območja oziroma na območja, kjer kroži drug serotip virusa, se izvajajo v skladu z Uredbo (EK) št. 1266/2007 – 7. in 8. člen, Priloga III.

Ne glede na obdobje aktivnosti vektorjev, se lahko trgovanje s cepljenimi živalmi izvaja ne glede na kategorijo živali (zakol, pleme, proizvodnja).

Preiskave pred premiki niso potrebne.

Na podlagi točke b. prvega odstavka 8. člena Uredbe (EK) št. 1266/2007¹ je Slovenija podpisala sporazum z Avstrijo, na podlagi katerega:

- se obdobje, po katerem se lahko cepljene živali premaknejo z območja z omejitvami zaradi BTV 4 na prosto območje v Avstriji, skrajša iz 60 dni na 10 dni. Preiskave niso potrebne;
- se lahko živali, mlajše od 90 dni premaknejo z območja z omejitvami zaradi BTV 4 na prosto območje v Avstriji, če izvirajo od mater, cepljenih proti BTV 4.

Podrobnejši pogoji za premike živali z območja z omejitvami so dostopni na spletni strani <https://www.gov.si teme/bolezen-modrikastega-jezika/>.

V. Posebnosti

Za izvajanje programa spremljanja BTV v skladu s tretjo točko Priloge I Uredbe (EK) št. 1266/2007¹ se v rejah, kjer so določene kontrolne živali (sentineli), kontrolnih živali ne cepi. Kontrolnih živali se ne premika in ostanejo necepljene do konca sezone aktivnosti vektorjev.

Za zagotavljanje kontrolnih živali rejci podpišejo dogovor z Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. V dogovoru so določeni pogoji za zagotavljanje kontrolnih živali. Na podlagi dogovora so imetniki kontrolnih živali (če so izpolnjeni pogoji iz dogovora), upravičeni do pavšalnega zneska za vsako kontrolno živali v višini, ki je določena v dogovoru.

Podrobnejša navodila za izvajanje programa spremljanja BTV s kontrolnimi živalmi so navedena v Obveznem navodilu za izvajanje Odredbe 2021.

VI. Stroškovnik in financiranje

1. Način financiranja

Cepljenje proti BTV v rokih in na način, ki je določen v programu, se financira iz proračuna Republike Slovenije – na podlagi ukrepov iz Odredbe 2021. Strošek priprave cepljenja (organizacija,

kilometri, čas) se kot »prihod na gospodarstvo« obračuna le enkrat za posamezen KMG-MID na odmerek.

V okviru izvedbe programa cepljenja se iz proračuna Republike Slovenije krije:

- Govedo in koze:
 - o Cepljenje predhodno necepljenih živali – 2 odmerka in 2 prihoda na gospodarstvo
 - o Cepljenje predhodno cepljenih živali – 1 odmerek in 1 prihod na gospodarstvo

Če je na gospodarstvu vsaj 1 žival, ki predhodno še ni bila cepljena in zato potrebuje 2 odmerka, se obračunata 2 prihoda na gospodarstvo.

- Ovce:
 - o 1 odmerek in 1 prihod na gospodarstvo

Cepljenja izven predlagane sheme in rokov tekom leta so strošek imetnika živali.

Če veterinarska organizacija cepljenja (dveh ali enega odmerka, odvisno od predhodnega statusa cepljenja živali) ne izvede v skladu s tem programom in navodili proizvajalca, mora cepljenje ponoviti na lastne stroške.

2. Stroški cepljenja

a. Prihod na gospodarstvo

Cena prihoda na gospodarstvo je 18,00 € z vključenim DDV oziroma 16,44 € brez DDV (DDV je 1,5 €).

b. Cena cepljenja

Cena cepljenja (velja za govedo in drobnico ob uporabi cepiva BTVPUR in za govedo ob uporabi cepiva BLUEVAC-4)

Cena cepljenja	Znesek	Sofinanciranje EU
Delo	2,87 €	-
Odmerek cepiva	0,96 €	0,48 € (50 %)
DDV 9,5%	0,36 €	-
Skupno	4,19 €	

Cena cepljenja (velja za ovce ob uporabi cepiva BLUEVAC-4)

Cena cepljenja	Znesek	Sofinanciranje EU
Delo	2,87 €	-
Odmerek cepiva	0,48 €	0,24 € (50 %)
DDV 9,5%	0,32 €	-
Skupno	3,67 €	

Število živali/gospodarstev za cepljenje (podatki iz centralnih registrov na 14. 10. 2020)

Govedo	
Št. gospodarstev	29.646
Št. vseh živali	474.657

Drobnica	
Št. vseh gospodarstev/živali*	7.836/ 141.469
Št. gospodarstev/živali OVCE**	5.162/ 76.468
Št. gospodarstev/živali KOZE**	3.063/ 20.375

*podatki iz VOLOS, zadnji javljen stalež na 1. februar 2020

**podatki iz EPI za 2020, št. cepljenih ovac/koz na gospodarstvih

c. Ocena stroškov izvedbe programa cepljenja proti BTV 4 v letu 2021

Ocena stroškov je narejena za izvedbo programa cepljenja s cepivom, ki se je v preteklih letih uporabljalo v Sloveniji – BTVPUR, na način, kot je opisan v poglavju II.

Govedo	Št. živali (že cepljenih)	Št. živali (necepljenih)	Št. odmerkov	Delo 2,87 €	Cepivo 0,96 €	DDV 0,36 €	Skupaj
	344.140	140.923	625.986	1.796.579,82	600.946,56	225.354,96	2.622.881,34
Drobnica	Št. ovc (cepljenih)	Št. koz* (cepljenih)	Št. odmerkov	Delo 2,87 €	Cepivo 0,96 €	DDV 0,36 €	Skupaj
	80.000	24.000 (6.000)	110.000	315.700,00	105.600,00	39.600,00	460.900,00
Prihod na gospodarstvo	Št. KMG - MID		Znesek 16,44 €		DDV 1,56 €		Skupaj
1. odmerek*	37.297		613.162,68		58.183,32		671.346,00
2. odmerek*	32.445		533.395,80		50.614,00		584.009,80
Skupno Cepljenje BTV 2018							4.339.137,14
Znesek sofinanciranja EU (50% stroškov nabave cepiva)							353.273,28

*ocena

Če bi se pri ovcah uporabilo cepivo BLUEVAC bi bili stroški nabave cepiva za ovce polovico nižji – 0,48 € na odmerek. **Skupna razlika**, če bi se za vsa cepljenja pri ovcah uporabilo BLUEVAC cepivo bi bila **42.605,68**.

VII. Poročilo o izvajanju cepljenja

Po zaključenem cepljenju Sektor za zdravje in dobrobit živali pripravi poročilo o izvedbi programa cepljenja za leto 2021. Rok za pripravo poročila: 31. 8. 2021.

Poročila za pretekla leta so na voljo na [spletni strani Uprave](#).

Poročila v skladu z zakonodajo:

- EPI: sprotno spremljanje izvajanja (tedensko), mesečna poročila
- Uredba SMP: vmesna, letna poročila, finančni zahtevek